

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava, ktoré podal Generálny prokurátor SR dňa 24. marca 2010 pod č. VI/2 Pz 80/10-7 proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I z 8. júna 2009, sp. zn. 32CbR 95/2009, Sro X., v právnej veci navrhovateľa: **S., s.r.o.**, K., IČO: X., zapísanej v odd. Sro. vl. č. X. Okresného súdu Bratislava I, zastúpenej konateľkou Ľ. T., bytom N., **o zrušenie obchodnej spoločnosti bez likvidácie**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 32CbR 95/2009, Sro X., takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 8. júna 2009, č. k. 32CbR 95/2009, Sro X. **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Registrový súd (obchodného registra) vyniesol vo výroku napadnuté rozhodnutie, ktorým zrušil obchodnú spoločnosť S., s.r.o. na podnet jej jedinej spoločníčky a tým aj konateľky, Ľ. T..

Odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že konateľka, ako aj spoločníčka spoločnosti S., s.r.o. podala podnet na zrušenie obchodnej spoločnosti S., s.r.o., K. s poukazom na ust. § 68 ods. 6 písm. a/, c/ Obchodného zákonníka, nakoľko spoločnosť v súčasnosti nemá obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora.

Spoločnosť je nemajetná a nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, z čoho je zřejmé, že spoločnosť

nemá možnosť nadobudnúť majetok, ktorý by zodpovedal minimálnej výške základného imania stanoveného pre spoločnosť s ručením obmedzeným, t. j. 5 000 Eur. V spoločnosti sa v kalendárnom roku 2008 a vlastne od vzniku spoločnosti nekonalo valné zhromaždenie. K predmetnému podnetu bolo predložené čestné vyhlásenie konateľa spoločnosti - E. T. zo dňa 22.5.2009, v zmysle ktorého spoločnosť S., s.r.o. v súčasnosti nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť a nemá obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora, spoločnosť neeviduje žiadne neuhradené záväzky.

V zmysle ust. § 200e ods. 1 písm. a/ ods. 2 O.s.p. registrový súd, v ktorého obvode je právnická osoba zapísaná, je príslušný na konanie o zrušení obchodnej spoločnosti, zrušení družstva a nariadení ich likvidácie. Konanie podľa odseku 1 písm. a/ a b/ možno začať aj bez návrhu.

Podľa ust. § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka spoločnosť zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra. Podľa ust. § 68 ods. 2 Obchodného zákonníka prvá veta, zániku spoločnosti predchádza jej zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie, ak jej imanie prechádza na právneho nástupcu. Likvidácia sa takisto nevyžaduje, ak spoločnosť nemá žiaden majetok alebo ak sa zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, alebo ak bol konkurz zrušený z dôvodu, že majetok úpadcu nestačí na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo bolo konkurzné konanie zastavené pre nedostatok majetku, alebo ak bol konkurz zrušený pre nedostatok majetku, alebo ak po ukončení konkurzného konania nezostane spoločnosti žiaden majetok.

Podľa ust. § 68 ods. 3 písm. c/ Obchodného zákonníka spoločnosť sa zrušuje odo dňa uvedeného o zrušení spoločnosti, inak odo dňa, keď toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. Podľa ust. § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka súd na návrh štátneho orgánu, na návrh osoby, ktorá osvedčí právny záujem alebo aj z vlastného podnetu rozhodne o zrušení spoločnosti, ak - v prípadoch tam uvedených.

Ďalej poukázal na vyhlásenie konateľa v súvislosti s ustanovením § 101 ods. 1 O.s.p. a s tým spojené uvádzanie nepravdivých údajov a keďže sa v príslušnom kalendárnom roku nekonalo valné zhromaždenie spoločnosti, prvostupňový súd bol toho názoru, že v posudzovanom prípade sú splnené podmienky na zrušenie podľa výroku rozhodnutia.

Proti tomuto uzneseniu podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky. Uviedol v ňom, že podnet na podanie mimoriadneho dovolania podalo Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky ako osoba dotknutá (poškodená) rozhodnutím súdu,

nakoľko rozhodnutím súdu došlo k zmareniu prebiehajúcej daňovej kontroly a následného vyrubovacieho konania.

Okresnému súdu Bratislava I bol 1. júna 2009 doručený podnet obchodnej spoločnosti S., s.r.o., Bratislava, zastúpenej konateľkou a jedinou spoločníčkou L. T. na zrušenie spoločnosti podľa § 68 ods. 6 písm. a/ a c/ Obchodného zákonníka.

V podnete konateľka spoločnosti uviedla, že spoločnosť nemá obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny likvidátora, spoločnosť je nemajetná a nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť a nemá tak možnosť nadobudnúť majetok, ktorý by zodpovedal minimálnej výške základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným. Súčasne konateľka spoločnosti poukázala na skutočnosť, že od vzniku spoločnosti sa nekonalo valné zhromaždenie. Z uvedených dôvodov žiadala, aby súd rozhodol o zrušení spoločnosti bez likvidácie a následne vykonal jej výmaz z obchodného registra. K podnetu pripojila čestné vyhlásenie deklarujúce dôvody pre zrušenie spoločnosti bez likvidácie.

Následne Okresný súd Bratislava I uznesením z 8. júna 2009, sp. zn. 32CbR 95/2009, Sro X. zrušil obchodnú spoločnosť S., s.r.o., Bratislava bez likvidácie.

Na základe právoplatného rozhodnutia o zrušení spoločnosti okresný súd dňa 20. novembra 2009 pod sp. zn. 1Vym 43/2009 vykonal výmaz obchodnej spoločnosti S., s.r.o., Bratislava z obchodného registra.

V rozhodnutí o zrušení spoločnosti bez likvidácie vzhliadal generálny prokurátor porušenie zákona, a to všeobecných ustanovení O.s.p., podľa ktorých sú súdy povinné postupovať, menovite § 2, § 3, § 101, § 120 ods. 2, § 153 ods. 1, § 200a ods. 1, 3, ako aj na hmotnoprávne ustanovenia Obchodného zákonníka, § 68 ods. 1, 2, 6, 8, 9, § 105 ods. 1. V súvislosti s tým poukázal aj na ustanovenia § 15a ods. 1, 2, zákona č. 511/1992 o správe dani a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov.

Z pripojeného spisového materiálu registrového súdu, sp. zn. 36Exre 382/2009 zistil, že 25. februára 2009 bolo súdu doručené rozhodnutie DA. I/183/16767-24718/09/Vok z 20. februára 2009 o predbežnom opatrení, ktorým bol daňovému subjektu S., s.r.o., Bratislava podľa § 15a ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. uložený zákaz akéhokoľvek nakladania s obchodným podielom v spoločnosti S., s.r.o., Bratislava v rozsahu splateného vkladu v sume 6 638,73 Eur jedinej spoločníčky a konateľky L. T..

Predmetné rozhodnutie správca dane odôvodnil nevyhnutnosťou zabezpečenia dosiahnutia účelu daňovej kontroly na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobia IV. štvrťrok 2007 a I. štvrťrok 2008, a to až do uhradenia daňového nedoplatku podľa

výsledkov daňovej kontroly. Súčasne poukázal na ust. § 15a ods. 4 zák. č. 511/1992 Zb., ktoré postihuje sankciou neplatnosti právne úkony vykonané v rozpore s predbežným opatrením.

Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že registrový súd mal objektívne preukázateľnú vedomosť o existencii predbežného opatrenia, ktoré bolo uložené za účelom výkonu daňovej kontroly s predpokladaným vyrubení dane vo výške 564 296 Eur za uvedené zdaňovacie obdobia.

Táto skutočnosť bola v priamom rozpore s tvrdením konateľky spoločnosti v podnete na zrušenie obchodnej spoločnosti a v čestnom vyhlásení o nemajetnosti spoločnosti, o nevykonávaní podnikateľskej činnosti, ako aj o neexistencii neuhradených záväzkov.

L. T. bola jedinou spoločníčkou a súčasne konateľkou spoločnosti. Táto situácia jej umožňovala rozhodovať o zásadných otázkach spoločnosti, medzi ktoré patrí aj rozhodnutie o zrušení spoločnosti. Ako výlučná spoločníčka podnetom na zrušenie spoločnosti tak nakladala v rozpore so zákazom uloženým predbežným opatrením správcu dane s obchodným podielom v spoločnosti.

Okresný súd Bratislava I nepostupoval v súlade s ustanovením § 68 ods. 8 Obchodného zákonníka a § 120 ods. 2 O.s.p., keď vychádzal len z čestného prehlásenia výlučnej spoločníčky a konateľky spoločnosti bez toho, aby vykonal dokazovanie za účelom zistenia obchodného majetku spoločnosti, a to napriek skutočnosti, že registrovému súdu bola známa skutočnosť, že v danom čase prebieha v obchodnej spoločnosti daňová kontrola a obchodnej spoločnosti bolo správcom dane zakázané akékoľvek nakladanie s obchodným podielom spoločnosti. V prípade, ak by si vyžiadal vyjadrenie príslušného správcu dane, zistil by, že spoločnosť k 31. decembru 2008 disponovala majetkom v celkovej výške 2 979 948,62 Eur a v daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za mesiac máj 2009, podanom dňa 25. júna 2009, (po dátume podania návrhu na zrušenie spoločnosti) deklarovala dodanie tovaru a služieb v sume 4 851,25 Eur s daňovou povinnosťou vo výške 421,46 Eur.

Podľa názoru generálneho prokurátora, vysloveným v mimoriadnom dovolaní, Okresný súd Bratislava I svojim rozhodnutím zmaril výkon prebiehajúcej daňovej kontroly a splnenie prípadne uloženej daňovej povinnosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je toho názoru, že rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I zo dňa 8. júna 2009, č. k. 32CbR 95/2009, Sro X., ktorým zrušil obchodnú spoločnosť S., s.r.o., Bratislava bez likvidácie, napriek tomu, že v tom čase prebiehala v obchodnej spoločnosti daňová kontrola, o ktorej bol registrový súd upovedomený, došlo k porušeniu zákona. Tým, že registrový súd procesné ustanovenia nesprávne aplikoval, zaťažil konanie inou

vadou, ktorá mala za následok nesprávne právne rozhodnutie vo veci. Vadou konania v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. b) O.s.p. je v prvom rade neúplnosť alebo nesprávnosť zisteného stavu - avšak nie z pohľadu výsledkov hodnotenia vykonaného dokazovania, ale z pohľadu postupu súdu v dôkaznom procese.

O vadu konania pri zisťovaní skutkového stavu veci ide hlavne vtedy, ak súd v dôkaznom konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 120 O.s.p. a nebol vykonaný dôkaz, ktorý mal slúžiť k verifikácii právne významnej skutočnosti, predstavujúcej určitý znak skutkovej podstaty aplikovateľnej právnej normy, v tomto prípade k výmazu obchodnej spoločnosti z obchodného registra. Preto považoval mimoriadne dovolanie za právom podané.

K mimoriadnemu dovolaniu Generálneho prokurátora SR sa vyjadrila konateľka zaniknutej obchodnej spoločnosti S., s.r.o. v širokom rozsahu. Obhajuje v ňom postup súdu z hľadiska správnosti zrušenia spoločnosti a naviac, dovolaciemu súdu poskytla výklad príslušných právnych ustanovení, a to aj napriek tomu, že jej absentuje právnické vzdelanie. Okrem toho uviedla, že v čase podania podnetu na podanie mimoriadneho dovolania nemala už žiadny obchodný majetok, ktorý by postačoval na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora spoločnosti tak, ako to stanovuje ust. § 68 ods. 9 Obchodného zákonníka, a to napriek tvrdeniu uvedenom v Mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora SR o tom, že spoločnosť S., s.r.o. ku dňu 31.12.2008 podľa prípadného vyjadrenia príslušného správcu dane disponovala majetkom v celkovej výške 2 979 948,62 Eur a na základe daňového priznania k DPH za mesiac máj 2009 táto spoločnosť deklarovala dodanie tovaru a služieb v sume 4 851,25 Eur s daňovou povinnosťou vo výške 421,46 Eur.

Vychádzala z toho, že spoločnosť S., s.r.o. síce mohla ku dňu 31.12.2008 disponovať s majetkom v celkovej hodnote 2 979 948,62 Eur, avšak tento majetok mohol byť tvorený v zásade len skladovými zásobami, ktoré menovaná spoločnosť ako predávajúci následne v období od januára 2009 do mája 2009 distribuovala (odpredala) jej zmluvným odberateľom ako kupujúcim. Poslednú distribuovanú (predanú) časť tohto tovaru tvoriaceho predmetný majetok spoločnosti S., s.r.o. predstavoval tovar uvedený v daňovom priznaní k DPH menovanej spoločnosti za mesiac máj 2009. Ku dňu 31.05.2009 menovaná obchodná spoločnosť definitívne ukončila jej podnikateľskú činnosť, na základe čoho ku dňu 01.06.2009 nemala a ani v budúcnosti nemohla nadobudnúť majetok v primeranej hodnote, ktorý by postačoval aspoň na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora spoločnosti, čím by bol splnený zákonný predpoklad pre postup súdu podľa ust. § 68 ods. 8 Obchodného zákonníka (cit. Ak súd zistí, že spoločnosť má obchodný

majetok, ktorý postačuje na náhradu primeraných výdavkov a odmeny za výkon funkcie likvidátora, rozhodne o zrušení spoločnosti a nariadi jej likvidáciu).

Predbežným opatrením Daňového riaditeľstva SR č. I/183/16767-24718/09/Vok zo dňa 20.02.2009 bol „daňovému subjektu - t.j. spoločnosti S., s.r.o.“ v zmysle § 15a ods. 1, zákona č. 511/1992 Zb. uložený zákaz akéhokoľvek nakladania s obchodným podielom v spoločnosti S., s.r.o. v rozsahu splateného vkladu v sume 6 638,73 Eur jedinej spoločníčky a konateľky L. T.. Z toho vyvodila, že vyššie uvedené (súčasne v Mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora SR uvádzané) predbežné opatrenie Daňového riaditeľstva SR, vydané na účely zabezpečenia dosiahnutia účelu daňovej kontroly na DPH v spoločnosti S., s.r.o. za zdaňovacie obdobia IV. štvrťrok 2007 a I. štvrťrok 2008, a to až do uhradenia prípadného daňového nedoplatku podľa výsledkov daňovej kontroly nemohlo byť významné a determinujúce pre Okresný súd Bratislava I pri jeho rozhodovaní o zrušení obchodnej spoločnosti S., s.r.o. bez likvidácie.

Samotné výsledky daňovej kontroly (zabezpečené predmetným predbežným opatrením Daňového riaditeľstva SR) príslušný správca dane oznámil konateľke už zrušenej obchodnej spoločnosti S., s.r.o. až dňa 12.11.2009 na osobnom prerokovaní výsledkov daňovej kontroly u správcu dane.

Ďalším zákonným dôvodom rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I o zrušení obchodnej spoločnosti S., s.r.o. bola skutočnosť, že v menovanej spoločnosti v príslušnom kalendárnom roku 2008 sa neuskutočnilo valné zhromaždenie, čo mal Okresný súd Bratislava I ako príslušný registrový súd v čase rozhodovania o zrušení menovanej obchodnej spoločnosti za preukázané v zmysle ust. § 68 ods. 6 písm. a/ Obchodného zákonníka (cit. Súd na návrh štátneho orgánu, na návrh osoby, ktorá osvedčí právny záujem, alebo aj z vlastného podnetu rozhodne o zrušení spoločnosti, ak sa v príslušnom kalendárnom roku nekonalo valné zhromaždenie alebo ak v čase dlhšom ako tri mesiace neboli ustanovené orgány spoločnosti).

Vzhľadom na vyššie v tomto podaní uvedené právne a faktické skutočnosti, týkajúce sa predmetného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 32CbR 95/2009, Sro X. zo dňa 08.06.2009 o zrušení obchodnej spoločnosti S., s.r.o. bez likvidácie, konateľka zrušenej spoločnosti je toho názoru, že súd postupoval pri svojom rozhodnutí správne a v súlade s príslušnou citovanou zákonnou úpravou a že predmetným rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 32CbR 95/2009, Sro X. zo dňa 08.06.2009 o zrušení obchodnej spoločnosti S., s.r.o. bez likvidácie nebol porušený zákon, preto nie sú dané dôvody mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora SR zo dňa 24.03.2010, podaného na podnet Daňového riaditeľstva SR ako osoby dotknutej

(poškodenej) rozhodnutím súdu proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava, preto navrhla, aby dovolací súd predmetné mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora SR zamietol.

Druhá dotknutá osoba (Daňové riaditeľstvo), sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) po tom, čo dal možnosť účastníkom sa k mimoriadnemu dovolaniu vyjadriť (§ 243i ods. 1 O.s.p.), po zistení, že sú splnené procesné podmienky dovolania, preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý a zistil, že mimoriadne dovolanie bolo podané dôvodne, preto mu vyhovel a uznesenie Okresného súdu Bratislava I zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Dôvody mimoriadneho dovolania uvedené generálnym prokurátorom, ako sú odcitované aj v dôvodoch tohto rozhodnutia, v celom rozsahu si osvojuje dovolací súd.

K týmto dôvodom, vzhľadom na vyjadrenie konateľky k mimoriadnemu dovolaniu dodáva, že výklad zákonov a iných právnych noriem zo zákona vykonáva súd pri rozhodovacej činnosti. Vo svojom vyjadrení sa sťažovateľka snažila pozitívne (v prospech prvostupňového súdu) vyložiť, a to aj v prípade, že generálny prokurátor v postupe súdu videl porušenie zákona. Formálne vychádza z jasných ustanovení Obchodného zákonníka ohľadne nezvolania valného zhromaždenia rok pred zrušením spoločnosti, nedostatku majetku na krytie nákladov a ďalšie uvádzané dôvody, ako povinnosti v daňovom konaní, ktoré vyústili v úspešnom podnete na výmaz z obchodného registra. Nezmieňuje sa o tom, kto to zaviniel, že všetko bolo vykonané v jej záujme a jej pričinením, aby sa dosiahlo zrušenie spoločnosti a tým, aby sa zbavila všetkých povinností spojených s účinkovaním spoločnosti. Tu však dochádza k porušeniu dávnej, ale aj dnes rešpektovanej zásady „Ius ex iniuria non oritur“ (právo nevzniká z bezprávia/protiprávnosti/).

Terajší stav úpravy Obchodného zákonníka v časti „Obchodné spoločnosti“ § 55 - § 75a (viackrát novelizované), len samotný výmaz z obchodného registra by ani na stratu právnej subjektivity nestačil. Súd svoje napadnuté (zrušujúce) uznesenie oprel o ustanovenie § 68 ods. 1 Obch. zák. Je to však nepostačujúce. Pred zrušením spoločnosti, kde ostávajú určité práva či povinnosti, môže dôjsť k univerzálnej alebo singulárnej sukcesii týchto práv alebo povinností z toho vyplývajúcich, a preto nariadenie likvidácie je tu potrebné. Neznamená to, že súd by mal nejakú osobitnú povinnosť z úradnej moci tieto okolnosti zisťovať, ale keď sú známe, hlavne ak na ne upozorní osoba majúca na tomto právny záujem, ako to bolo v tomto prípade, túto povinnosť nemožno obísť.

Všetky dôvody, ako ich uviedol generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, ako ich namietalo aj Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky v ďalšom konaní, súd zohľadní, pričom je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júna 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová